

Ur: *Filosofisk tidskrift*, 2006, nr 3.

Matti Eklund

Paradoxer: en allmän diagnos

1 INTRODUKTION

Många filosofiska problem är av följande form. Vi har en uppsättning påståenden, som var för sig förefaller uppenbart sanna – ofta till och med sanna i kraft av mening – men som tillsammans har uppenbart absurda konsekvenser.

Några problem av denna form är kända som paradoxer. Men även problem i denna kategori som inte vanligtvis betraktas som paradoxer förtjänar denna etikett.

En paradox av ovanstående form är lögnarparadoxen. Från till synes självklart sanna antaganden om sanning (och de logiska operationerna) kan vi härleda en motsägelse. Låt (*) vara en sats som säger om sig själv att den inte är sann. Om (*) inte är sann, är den därmed sann. För om vad en sats säger är sant är satsen sann. Så (*) är sann. Men då är (*) inte sann, för om en sats är sann är vad den säger sant, och (*) säger just att (*) inte är sann. Motsägelse.

En annan paradox av ovanstående form är soritesparadoxen. Här är en variant av denna paradox. Varje påstående av formen, “Om en person som levat n sekunder inte är gammal, så är en person som levat $n+1$ sekunder inte gammal” förefaller trivialt sant. Men dessa påståenden tillsammans ger upphov till följande paradox:

En person som levat en sekund är inte gammal.

För varje n gäller att om en person som levat n sekunder inte är gammal, så är en person som levat $n+1$ sekunder inte gammal.

Så för varje n gäller att en person som levat n sekunder inte är gammal.

Slutsatsen är givetvis fullständigt oacceptabel.

Ett annat problem, som endast undantagsvis kallats för en paradox, är delningsproblemet för personlig identitet. För varje relation Q , som verkar vara en lämplig kandidat för att identifieras som relationen personlig identitet över tid, verkar det finnas möjliga fall där en person A som existerar vid en tidigare tidpunkt t_0 står i relation Q till två olika personer som existerar vid en senare tidpunkt t_1 . Ett exempel är där halva en persons hjärna transplanteras till en kropp och andra halvan transplanteras in i en annan kropp. Argumentet går som följer. Om endast min ena hjärnhalva "överlever" och transplanteras in i en ny kropp, så överlever jag. Detta gäller vare sig vi tror på ett psykologiskt kriterium för personlig identitet eller ett fysiskt kriterium för personlig identitet. (Detta är kanske mer uppenbart vad gäller ett psykologiskt kriterium. Men i den mån våra intuitioner säger att vi överlever detta, måste också ett fysiskt kriterium för att vara acceptabelt ha denna konsekvens.) Och huruvida jag överlever i denna nya kropp eller inte, kan inte vara beroende av vad som händer i övrigt i världen. Det kan inte bero på vad som händer med övriga delar av vad som förut var jag. Men då överlever jag, i ett fall där mina hjärnhalvor separerade lever vidare i två olika kroppar, som två olika personer. Men det går ju inte.

2 EN HYPOTES OM SEMANTISK KOMPETENS

En paradox är, som sagt, ett fall där påståenden som vart och ett för sig verkar uppenbart sanna tillsammans har en absurd konsekvens. Det normala sättet att behandla paradoxer är att försöka finna misstaget i resonemanget. Man resonerar som så, att det måste finnas en anledning till att resonemanget går fel: om vi tänker över saker och ting riktigt noga så skall vi se att ett av påståendena som vi trodde på inte borde ha accepterats i alla fall. I fallet med lögnaren brukar man ibland

hänvisa till att fakta rörande negation gör det möjligt att vare sig (*) eller dess negation är sann. Andra manövrer av samma slag görs i fallet med soritesparadoxen. Och filosofer som skriver om personlig identitet ger skäl till varför vi inte borde gått med på att en person överlever då endast hennes ena hjärnhalva överlever, eller varför vi inte skall se det som konstigt att min överlevnad i en kropp skulle vara beroende av vad som sker någon annanstans.

Jag skall här beskriva en annan möjlig diagnos av paradoxer. Jag tror denna diagnos är tillämpbar på de tre paradoxer jag här beskrivit. Jag tror också den kan tillämpas i en rad andra fall. Redan att detta är en möjlig diagnos bör göra oss mer skeptiska till vad jag ovan beskrivit som det vanliga sättet att angripa paradoxer.

Låt oss säga att en sats S är *meningskonstituerande* för ett given uttryck α om och endast om kompetens med α inbegriper en disposition att acceptera S . Låt oss vidare säga att *syndabocken* i en given paradox är det påstående som, trots att det intuitivt borde vara uppenbart sant, är det osanna påståendet i det paradoxala resonemanget.

Min idé är då att meningskonstituerande satser inte behöver vara sanna. Det kan finnas, och finns, falska satser som vi accepterar i kraft av vår semantiska kompetens – i kraft av vår kompetens med de uttryck som ingår i satsen. Detta öppnar för möjligheten att syndabocken i ett givet paradoxalt resonemang är en meningskonstituerande sats.

Vanligtvis brukar antas att en språkanvändare är disponerad att acceptera en given sats i kraft av sin semantiska kompetens om och endast om denna sats är analytiskt sann, eller sann i kraft av mening. Men man måste skilja på å ena sidan sanning i kraft av mening, och å andra sidan vad språkanvändare måste acceptera i kraft av semantisk kompetens.

När de meningskonstituerande satserna för uttrycken i ett givet språk är inkonsistenta kan dessa satser inte alla vara sanna. De semantiska värdena –

referenterna eller extensionerna (med avseende på olika möjliga situationer) – för uttrycken i dessa satser, och för alla uttryck i språket, är då vad som kommer *närmast* att göra alla de meningskonstituerande satserna sanna. (Jämför hur en teoretisk term i en osann teori ofta hävdas referera till vad som kommer närmast att göra teorin sann.) Det är rimligt att anta att de semantiska värdena hos dessa uttryck då är till en viss grad obestämda: för det är rimligt att anta att det inte finns ett unikt sätt att göra de meningskonstituerande satserna maximalt sanna på. (Den idé jag här beskrivit går jag igenom i mer detalj i min artikel (kommande(a)).)

3 PARADOXERNA, IGEN

Vanligtvis brukar avciteringsschemat,

[P] är sann om och endast om P,

betraktas som syndabocken – eller en av dem – i lögnarparadoxen. Men avciteringsschemat verkar inte endast uppenbart giltigt. Mer specifikt så verkar reflektion över meningen hos predikatet ‘sann’ ge att detta schema borde vara giltigt. Man kan resonera som följer: “Att säga att en sats är sann är att säga att det som satsen säger är fallet också är fallet”. Men då borde en utsaga att en sats är sann vara sann just då det som satsen själv säger är fallet. Och en utsaga att en sats är osann borde vara osann just då det som satsen själv säger inte är fallet.

Vad beträffar soritesparadoxen, betrakta en instans av denna paradox där ett observationellt predikat används. Antag att vi har tusentals färgpytsar, där den första innehåller röd färg och den sista innehåller brandgul färg. Varje pyts skiljer sig så lite från den föregående att man inte kan upptäcka skillnaden med blotta ögat. Predikatet ‘ser röd ut’ har helt klart färgen i den första färgpytsen i sin extension. Det har helt klart inte färgen i den sista färgpytsen i sin extension.

Problemet med ‘ser röd ut’ är att det är ett observationellt predikat. Om en iakttagare inte kan skilja färgen i två färgpytsar åt med blotta ögat borde ‘ser röd ut’ ha antingen båda pytsarnas innehåll i sin extension eller ingendera pytsens innehåll i sin extension. Detta verkar följa redan av reflektion över meningen hos ‘ser röd ut’, eftersom det är del av meningen hos detta predikat att det är observationellt. Men då har vi följande soritesresonemang:

Färgen i pyts nummer ett ser röd ut.

Om färgen i pyts n ser röd ut, så ser färgen i pyts nummer $n+1$ röd ut.

Så även färgen i sista pytsen ser röd ut.

Som i alla soritesresonemang måste det vara den andra premissen som är syndabocken – det är allmänt accepterat. Men från vad som just sagts följer att den andra premissen borde vara sann.

Jag har just förklarat, om än kortfattat, varför reflektion över meningen hos syndabockarna i lögnar- och soritesparadoxerna ger vid handen att dessa satser “bör” vara sanna. Jag skall nu diskutera delningsparadoxen. Men jag skall behandla den lite annorlunda.

Delningsfallet, liksom många andra tankeexperiment som diskuteras i litteraturen om personlig identitet, skiljer sig radikalt från de fall vi är vana vid från vår vardag. Vissa filosofer har av detta dragit slutsatsen att vi inte kan lära något av dessa tankeexperiment. För vårt begrepp person är endast meningsfullt då vi talar om situationer relevant lika de situationer som uppkommer i den miljö där detta begrepp formats. Dessa filosofer skulle ha en poäng, om det var så att vi inte hade några intuitioner om tankeexperimenten, eller om våra intuitioner var ytterst flyktiga. Men så verkar inte vara fallet. Många av oss har starka intuitioner om många av dessa fall. (Våra intuitioner kan vara väldigt beroende av hur fallen

presenteras, som exempelvis Bernard Williams (1970) visat. Men det är ett annat fenomen.)

Men jag tror ändå det är viktigt att komma ihåg hur speciella problemfallen som diskuteras i litteraturen om personlig identitet är. För just det att de är så speciella gör att vi inte skall tro att de, så att säga, togs i beaktande då vårt begrepp om personlig identitet formades. Vårt begrepp om personlig identitet kan inbegripa, säg, att psykologisk kontinuitet är tillräckligt för personlig identitet över tid, även om delningsproblemet visar att det inte faktiskt kan vara så att en person vid t_0 är identisk med en person vid t_1 om personen vid t_1 är psykologiskt kontinuerlig med personen som existerar vid t_0 .

Givet vanliga teorier om vad ett begrepp inbegriper, är det inte möjligt att vårt begrepp om personlig identitet skulle inbegripa att psykologisk kontinuitet över tid är tillräckligt för personlig identitet över tid, givet att sådan kontinuitet i praktiken inte kan vara tillräckligt. Men om vi kan acceptera vissa satser i kraft av vår semantiska eller begreppsliga kompetens trots att de inte är sanna, kan dessa osanna satser vara del av våra ords mening, eller del av de begrepp som uttrycks av dessa ord.

Samma resonemang kan föras även vad gäller lögnar- och soritesparadoxerna. Vi hade inte skäl att oroa oss för satser som (*) då vårt sanningsbegrepp formades. Och principen att ett observationellt predikat är sant om båda eller inget av två ting som inte observationellt kan skiljas åt (i det relevanta avseendet) leder oss rätt i en överväldigande majoritet av fall. Varför skulle vi ha brytt oss om de otroligt speciella fall då denna princip inte leder oss rätt då meningarna hos våra predikat formades? (Jag diskuterar lögnar- och soritesparadoxerna mer utförligt i min (kommande (a)), och delningsparadoxen diskuteras mer utförligt i min (kommande (b)).)

Ett annat slags skäl att tro att de tre paradoxer jag här diskuterar kommer av att meningskonstituerande satser för de ingående uttrycken är inkonsistenta är det följande. Betänk hur vi betraktar någon som alls inte anser att syndabocken i ett givet paradoxalt resonemang är attraktiv – någon som inte kan se varför man skulle ha trott att avciteringsschemat skulle vara giltigt, eller som inte kan se varför man skulle tro att vaga predikat gör premisserna i soritesresonemang sanna, eller som inte kan se varför delningsfallet är problematiskt. Vi skulle knappast se det som att denna person insett mer än vi insett. Otåliga skulle vi försöka förklara för henne det som hon missat: varför hon borde vara attraherad av syndabockarna.

Det finns givetvis otåliga sätt man kan förklara denna reaktion på. Men om min hypotes om paradoxerna är riktig kan vi ge den enklaste möjliga förklaringen. Vi ser det som att denna person har missat någonting eftersom hon faktiskt har missat någonting. Hon saknar något som är del av semantisk kompetens med de uttryck som används i paradoxerna: en benägenhet att acceptera syndabockarna som sanna.

4 MER OM MENING

Jag är övertygad om att det torde stå klart att *givet* hypotesen om mening som presenterades i sektion två – att vi ibland är benägna att acceptera de facto osanna satser i kraft av vår semantiska kompetens – så är de hypoteser om paradoxerna som presenterats högst trovärdiga. Men denna hypotes om mening måste argumenteras för. (Att paradoxerna så elegant kan förklaras givet denna hypotes talar i viss mån för den, men detta är knappast tillräckligt som argument.)

Jag skall argumentera för denna hypotes om mening inte genom att försöka etablera en specifik teori om mening, utan genom att visa att denna hypotes är rimlig givet en rad sinsemellan rätt olika uppfattningar om mening, och överväganden rörande mening.

För det första kan man, exempelvis under inflytande av den senare Wittgenstein eller med tanke på språkets konventionalitet, betona att vad semantisk kompetens med ett givet uttryck involverar är bland annat vad språkgemenskapen betraktar som nödvändigt för semantisk kompetens. Så om språkgemenskapen betraktar det som nödvändigt för semantisk kompetens med 'sann' att man är benägen att acceptera avciteringsschemat som giltigt, så följer redan därav att semantisk kompetens med 'sann' inbegriper en benägenhet att acceptera avciteringsschemat som giltigt. Det krävs, enligt detta sätt att se saker, ingen mer teoretisk förklaring. Det finns ingen djupare förklaring till vad slags saker semantisk kompetens involverar än en som hänvisar till vad språkgemenskapen anser.

För det andra kan man anse att en språkanvändare som föresätter sig att använda ett givet uttryck på ett visst sätt därigenom tar på sig vissa semantiska förpliktelser. Men dessa förpliktelser kan, liksom andra (exempelvis moraliska) förpliktelser vara inkonsistenta; och i det semantiska fallet liksom i andra fall kanske man inte kan bemöta alla sina förpliktelser. Det kan då vara så att en språkanvändare som föresätter sig att använda 'sann' så som det används i svenska språket därigenom förpliktar sig till att använda 'sann' på så sätt att detta uttryck gör avciteringsschemat giltigt, samt att en språkanvändare som föresätter sig att använda de logiska uttrycken så som dessa används i svenska språket därigenom förpliktar sig till att använda de logiska uttrycken på så sätt att de gör de härledningsregler som tillsammans karakteriserar klassisk logik giltiga. Då är de semantiska förpliktelser användare av svenska tar på sig inkonsistenta, givet vissa minimala ytterligare villkor, vilket visas av lögnarresonemanget.

Generellt gäller att om man ser det att använda vissa ord med en viss mening som att ta på sig vissa förpliktelser, borde man acceptera att dessa förpliktelser, liksom förpliktelser av andra slag, kan vara inkonsistenta.

En tredje, mer allmän, hypotes om mening som gör det troligt att meningskonstituerande principer kan vara inkonsistenta beskrivs bäst om jag först beskriver en speciell hypotes om hur uttrycks referens bestäms.

Enligt en populär analys av teoretiska termers referens, är teoretiska termer implicit definierade av de teorier där de ingår, i den meningen att dessa termer refererar till vad det än är som gör de teoretiska påståenden i vilka de ingår sanna. En uppenbar fråga vad gäller denna analys är vad man skall säga om teoretiska termer som ingår i osanna teorier. Ett vanligt svar på denna fråga är att sådana termer refererar till vad som kommer närmast att göra de teorier i vilka de ingår så nära sanna som möjligt, under förutsättning att teorin ifråga inte är alltför långt ifrån att vara sann, i vilket fall termen helt enkelt saknar referens.

Filosofer som Frank Jackson (1998) och David Lewis (exempelvis 1972 och 1997) har generaliserat denna analys till att gälla också många termer från vardagsspråket, som följer. Dessa filosofer betraktar vissa trosföreställningar – sådana som både är allmänt accepterade och allmänt betraktas som i en viss mening grundläggande – som element i *folkteorier*, vilka implicit definierar termer ur vardagsspråket på samma sätt som teorier allmänt definierar sina termer.

De teoretiska påståenden som bestämmer en terms referens, i den meningen att termen refererar till vad som gör påståendet sant eller så nära sant som möjligt, kan kallas *referensbestämmande* för termen ifråga.

Innan jag relaterar detta till frågan om meningskonstituerande principer kan vara osanna, låt mig poängtera följande. Om jag av någon anledning skulle vara tvungen att ge upp min diagnos av paradoxer såsom kommande av att meningsbestämmande principer är inkonsistenta, finns en svagare men analog hypotes jag fortfarande kunde hålla fast vid. Det är att vissa paradoxer uppstår genom att påståenden som är referensbestämmande för en given term är inkonsistenta.

Efter att ha sagt detta, låt mig återgå till frågan om meningskonstitutivitet. Det följer givetvis inte av att ett påstående är referensbestämmande att det också är meningskonstituerande eller är i någon betydelse alls “del av meningen” hos det uttryck det är referensbestämmande för. Men vissa populära teorier om mening knyter referensbestämning och mening väldigt tätt samman. För Frege är kunskap om ett uttrycks *Sinn* – vilket är, ungefär, uttryckets mening – kunskap om hur dess *Bedeutung* (ungefär, dess referens) bestäms. Traditionellt har detta betraktats, även av Frege själv, som liktydigt med att ett uttrycks *Sinn* är, eller kan ses som, vissa villkor som satisfieras av uttryckets *Bedeutung* och endast detta. Men det förefaller godtyckligt att anta att ett uttrycks *Sinn*, karakteriserat som ovan, alltid är sådant att uttryckets *Bedeutung* alltid är vad som (unikt) satisfierar de villkor som inbegrips i dess *Sinn*: i synnerhet då det tycks som påståenden kan vara referensbestämmande för teoretiska termer och ändå vara osanna. (Inte heller för Frege är *varje* referensbestämmande påstående del av uttryckets *Sinn*. Allt jag vill påvisa är att det är godtyckligt att anta att de referensbestämmande påståenden som är del av ett uttrycks *Sinn* alla är sanna då uttrycket har en *Bedeutung*.)

5 NÅGRA TILLÄMPNINGAR AV DIAGNOSERNA

I *Reasons and Persons* (1984) visar Derek Parfit, efter att ha presenterat delningsparadoxen, hur varje möjlig beskrivning av detta fall är uppenbart absurd och felaktig. Det verkar fel både att säga att den ursprungliga personen inte överlever, att säga att hon överlever som en men inte den andra av de överlevande personerna, och att säga att hon överlever som *båda* de överlevande personerna. Därefter går han över till att säga att det ändå är minst absurt att säga att den ursprungliga personen inte överlever delning. På basis av detta argumenterar han sedan för sin huvudsakliga slutsats rörande personlig identitet: att ens överlevnad inte har något värde i sig, ens för en själv.

Parfit uppehåller sig inte länge vid det första steget i argumentet. Men redan att varje möjligt sätt att beskriva ett visst scenario är absurt och felaktigt är ett teoretiskt intressant och, skulle man ha trott, i princip omöjligt fenomen. (Man skall inte ledas att tro att eftersom delningsfallet självt är i en viss mening absurt är det inte konstigt att en beskrivning måste vara absurd. Alla, eller de flesta, andra absurda fenomen kan lätt beskrivas på uppenbart korrekta sätt.)

Detta fenomen kan vi redogöra för given min hypotes om mening, och om varför delningsparadoxen uppstår. Varje beskrivning av delning är absurd, för delningsfallet är ett fall där det kommer i dagen att de meningskonstituerande satserna för vårt begrepp personlig identitet är inkonsistenta.

Vad beträffar soritesparadoxen kan min hypotes begripliggöra den distinktion vissa vill dra mellan satser som är sanna och satser som är "definitivt" sanna. Timothy Williamson har kritiserat denna distinktion som följer (1995). Williamson är en "epistemicist", och anser att vaghet uteslutande är ett epistemiskt fenomen. Han anser att även gränsfallssatser är sanna eller falska, men förnekar att de är *vetbart* sanna eller falska. De flesta filosofer som skiljer mellan sanna och definitivt sanna satser anser att vaghet inte är ett epistemiskt fenomen, och att "definitivt" betyder något mer än bara "vetbart". Men Williamson argumenterar att deras karakteriseringar av vad "definitivt" betyder inte lyckas karakterisera något annat än vanlig vetbarhet. Om dessa filosofer hävdar att "definitivt" betyder något annat har de därmed inte lyckats förklara vad det är de menar.

Om min hypotes om hur soritesparadoxen uppstår är korrekt kan man besvara Williamson. De meningskonstituerande satserna för vaga uttryck är då inkonsistenta, och de semantiska värdena hos vaga uttryck är vad som kommer närmast att göra alla de meningskonstituerande satserna sanna. Det är rimligt att anta att det inte finns ett unikt sätt att komma närmast på, utan det finns flera acceptabla tilldelningar av semantiska värden. Det är vidare rimligt att anta att

gränsfallssatser tilldelas olika semantiska värden under olika acceptabla tilldelningar. Vi kan då säga att en sats är bestämt sann (falsk) om och endast om den är sann (falsk) under alla tilldelningar av semantiska värden.

Alla de tre paradoxer som här diskuterats uppvisar fenomenet att ingen tilldelning av semantiska värden till de uttryck som används i deras formulering är helt stabil: alla tilldelningar av semantiska värden kan kritiseras med hänvisning till uppenbart giltiga principer.

Detta är kanske mest uppenbart i fallet med lögnarparadoxen, så låt mig illustrera det med denna paradox. Lögnarsatsen (*) säger om sig själv att den inte är sann. Om vi försöker tilldela denna sats värdet *sann*, kan visas (tycks det) att satsen inte är sann. För, som sagts förut, om satsen är sann är vad den säger fallet, och vad den säger är att den inte är sann. Och om vi försöker tilldela denna sats vilket värde som helst annat än sann, kan det visas (tycks det) att satsen är sann. För om satsen inte är sann är vad den säger fallet, och satsen är därmed sann.

I fallet med lögnarparadoxen ligger denna observation till grund för sådana teorier som Gupta och Belnaps revisionsteori om sanning (1993) och Yablos 'agonistiska' teori om sanning (1993). Gemensamt för dessa teorier är att de säger att de semantiska reglerna för sanningspredikatet i praktiken säger att detta predikat inte har en stabil extension. Korrekt användning av sanningspredikatet inbegriper att växla fram och tillbaka mellan huruvida det är tillämpligt eller inte på sådana problematiska satser som lögnarsatsen.

Både vad gäller soritesparadoxen och lögnarparadoxen ligger denna observation till grund för teorier enligt vilka paradoxerna uppstår av att vissa uttryck som ingår i dem är kontextberoende. I fallet med lögnaren kan emellertid visas att ingen vanlig modell för kontextberoende tycks tillämplig. (Se Glanzberg (kommande).)

Om den diagnos jag här presenterat är korrekt så är tilldelningarna av semantiska värden instabila inte på grund av att vissa uttryck i paradoxerna är i vanlig mening kontextberoende eller på grund av att vissa specifika semantiska egenskaper hos dessa uttryck ger att de bör vara semantiskt instabila, utan helt enkelt på grund av att de meningskonstituerande principerna för uttrycken är inkonsistenta. Då dessa principer är inkonsistenta följer trivialt att varje tilldelning av semantiska värden kan kritiseras med hänvisning till sådana principer. På så sätt kan vi beskriva de semantiska värdenas instabilitet.

6 VILKA PARADOXER KAN DIAGNOSTISERAS SOM DE OVAN?

Jag vill givetvis inte hävda att alla paradoxer kan diagnostiseras som de paradoxer jag här gått igenom. Olika paradoxer måste betraktas för sig. Jag skulle exempelvis tro att Zenons paradoxer inte uppstår genom att meningskonstituerande principer är inkonsistenta.

Det är dessutom endast paradoxer av ett särskilt slag som kan diagnostiseras som ovan: paradoxer som uppstår då vi försöker förstå givna uttryck eller begrepp. I min diskussion av lögnar-, sorites- och delningsparadoxerna har jag antagit att de begrepp som används i formuleringen av dessa paradoxer redan är i användning och att det fenomen som ska förklaras är hur paradoxen, formulerad i termer av dessa begrepp, uppstår, och vilka principer dessa begrepp lyder under.

Det är inte rimligt att betrakta alla paradoxer på detta sätt. Det är inte ens rimligt att alltid betrakta de paradoxer jag här diskuterat på detta sätt. Exempelvis lögnarparadoxen ger också upphov till problem rörande hur ett sanningspredikat som skall användas som teknisk term i en semantisk teori skall utformas. Den visar oss att vi inte nödvändigtvis kan få allt vi vill ha. Vi kan inte ha ett sanningspredikat som gör avciteringsschemat giltigt i ett språk där de logiska uttrycken är klassiska utan att betrakta metaspråket som separat från objektspråket.

När vi utformar en semantisk teori måste vi då ställa oss frågan: vilka av dessa desiderata är viktigast? Detta är ett problem lögnarparadoxen ger upphov till som jag inte har diskuterat.

Likaså kan man betrakta problemet om personlig identitet som rörande vilka egenskaper ett moraliskt eller metafysiskt adekvat begrepp om personlig identitet bör ha, snarare än som ett problem som rör vilka egenskaper vårt aktuella begrepp om personlig identitet har. Delningsparadoxen visar då att inget personbegrepp kan ha exakt de egenskaper vi kanske skulle vilja tillskriva ett moraliskt eller metafysiskt adekvat begrepp. Detta är en aspekt av, eller en tillämpning av, delningsproblemet som jag alls inte behandlat.

LITTERATUR

- Eklund, Matti. Kommande (a). "Inconsistent Languages". *Philosophy and Phenomenological Research*.
- Eklund, Matti. Kommande (b). "Personal Identity and Conceptual Incoherence". *Noûs*.
- Glanzberg, Michael. Kommande. "The Liar in Context". *Philosophical Studies*.
- Gupta, Anil and Nuel Belnap. 1993. *The Revision Theory of Truth*, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Jackson, Frank. 1998. *From Metaphysics to Ethics: A Defense of Conceptual Analysis*. Oxford University Press.
- Lewis, David. 1972. "Psychophysical and Theoretical Identifications". *Australasian Journal of Philosophy* 50: 249-58.
- Lewis, David. 1997. "Naming the Colours", *Australasian Journal of Philosophy* 75: 325-42.
- Parfit, Derek. 1984. *Reasons and Persons*. Oxford University Press.
- Williams, Bernard. 1970. "The Self and the Future". *Philosophical Review* 79: 161-80.
- Williamson, Timothy. 1995. "Definiteness and Knowability". *Southern Journal of Philosophy* 33 (Suppl. Vol.): 171-91.
- Yablo, Stephen. 1993. "Hop, Skip and Jump". *Philosophical Perspectives* 7: 371-96.